

האם זה פיל לבן ימי? „לביא“ שט? פרי של שיגעון גדלות? או שזוהי התשובה הנכונה לבעיית הימיות של המילחמה הבאה, אם תפרוץ?

סער ובכנס מלים

קשר לדגל הנשר המתנוסס על השגרירות ברחוב באזל.

הסכנה

הסכנה, במובן, היא לא הכלים של האוייב הפוטנציאלי, אלא הדרך שבה הוא מתכוון להשתמש בהם. כלשון מיקצועית, המשימה של מקבליההחלטות היא להכריע מה היא הרפ"א (דרך הפעולה האפשרית) של האוייב, ולהיות צורקים בהערכה. ההנחה שחיליהים של האוייב ינסה לשבש שיירות של אספקה לישראל,

לבניית שישה סטי"לים עם מספנה צרפתית, בעיר שרבורג שבצפון-צרפת. בי 1966 נחתם חוזה לבניית שישה סטי"לים נוספים.

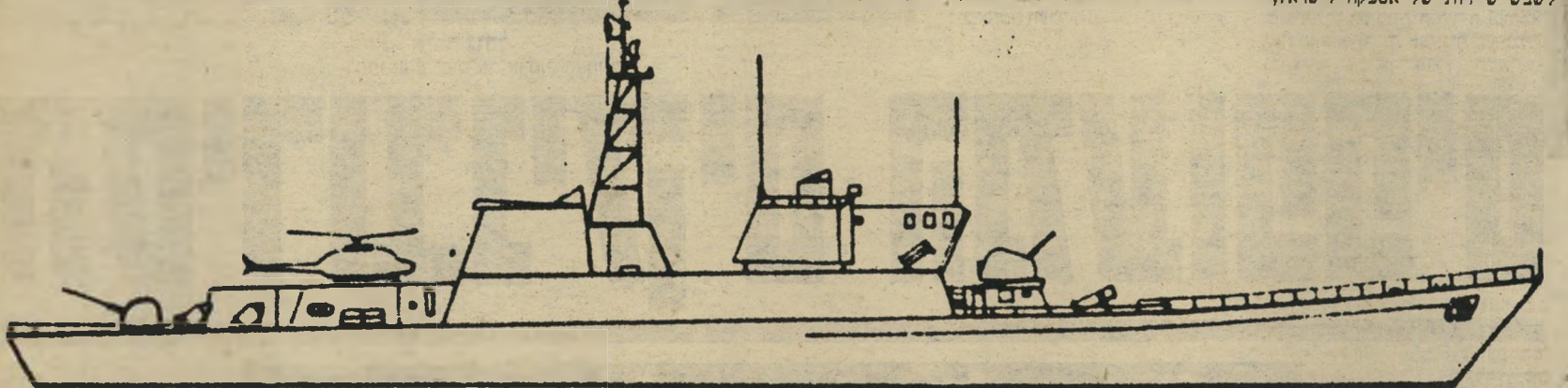
אחרי מלחמת ששת הימים, ואחרי שטובעה אחי אילת, הוברחו ספינות שרבורג לישראל. אז הן היו עדיין ספינות תותחתים. במהרה הן הפכו לסער 2, כאשר הטיל יסיים נבריא, מתוצרת ישראל, הוצב עליהן. הסער 3, שהיתה בגודל זהה לקודמתה, קיבלה שיפור נוסף: תותח בן 76 מ"מ, אוטומטי, שתופעל על ידי אותן

להכיל את כל מערכות-ההלימה הדרושות לקיום קרב ימי בזירה האלקטרונית החדשה, מיטשטח לכלי טיס שיוכל להתרומם, לאכזן מטרת ולהפעיל את מערכות-הטילים שעל הספינה, וכלי נשק אחרים, שיוכלו להיחלם במטוסים תוקפים, להשמיד צורלות-אוייב, ולתת גיבוי-אש מהים לנחיתת אנשי חי"ר על חוף האוייב. מערכת-נשק רב-תכליתית, יעילה וקטנה (זו בפירוט אינה משתתת), שתענה על כל האתגרים האפשריים בקרב העייתי.

ובמטוסים. ובית: יש ליצור תשתית מיספרית גדולה ככל האפשר של כלים עדיפים מהסוג הזה, כדי שאפשר יהיה לרכז מאמצים לפי התנאים המשתנים בקרב, בדיוק כמו שעושים כוחות-היבשה. הכלי החדש, הרב-תכליתי עולה כלי-כך הרבה כסף שניתן יהיה להצטייד רק בארבעה כמותו, במיקרה הטוב. פירוש הדבר — צימצום מיספר הפלטפורמות הלוחמות בקרב-שטח מתחת לקר-המי-נימום הדרוש לריכוז מאמץ, על חשבון בניית כלי רב-תכליתי למשימות שזר

פולים, רחפות מהירות

ללות, נחתות ופסינות-סידור. מסיפר צור, ללות, נחתות ופסינות-סידור. הצי הזה יחומש בנשק חדיש, חלקו עדיין בפיתוח, וכל המערכת הימית הזאת תוכל לעמוד במשימות שלה. המשימות, לדעת מומחים אלה, אינן אלה של הצי השישי האמריקאי. חיל-הים יתפקד כמו מיספר-חופים יעיל, בעל יכולת לאבטחת-שיירות כטוחים

„סער 5“, על-פי פירסום בכתבי-עת מיקצועי זר, עם המיכרס המיקצועי (למטה)

קרובים, ובעל יכולת השמדת ספינות-טילים של האוייב בסיוע חיל-האוויר. ישראל, טוענים מחייבי הגישה הזאת, אינה מעצמה ימית, ואינה בונה לעצמה אופציה התקפית מהים, כמו שהיא עושה ביבשה. יש להתרכז במשימות האלה, ולהביא את גורם העלר יות בחשבון, ולבנות צי התפור לפי המידות שלנו.

חיל האוויר

מצדדי שתי הגישות המנוגדות אינם חוסכים בנתונים כדי לאשש את טענותיהם, ומאשימים כל צד את רעהו (?) בסילופים ובגזומות. באוזני מצדדי הסער 5, שלפיה מעולם לא הוצגו חלופות לתוכנית לפני המטכ"ל, שנאלץ לקבל את הפיתרון המיקצועי מאנשי חיל-הים, שהם היחידים המתמצאים בנושא, הדרפה עליידי אבות-התוכנית: הוגשו שמונה חלופות למטכ"ל, הם אומרים. „שטויות“, אומרים בצד השני של המיגרס, כאשר הכרוז חוזר אליהם, „הוצגו שמונה חלופות-הכל, שנועדו להיפסל מראש“. לאמיתו של דבר, כאשר מפורים את עשן הצפנות המוטלות ממחנה למחנה, התמונה מתבהרת: ● צד אחד מנסה לבנות כוח ימי עצמאי, שיוכל להתמודד לברו עם כל איום ימי אפשרי שניתן להעלות על הדעת, בדרך קלאסית, כמעט שמרנית, והוא מסתפק, כפיתיון, בארבע ספינות ראשונות בלבד, שמחירן 800 מיליון דולר, מתוך הנחה שאי-אפשר יהיה לעצור את התהליך, ובסופו של דבר כל הצי הישראלי, בן 24 ספינות-הטילים, יורכב מיחידות כאלה, שעלותן תגדל ככל שהסדרה תגדל. ● הצד השני, השולל, טוען שאפי' יונתן שבי-אור (המשך בעמוד 29)

CORVETTES

0 + 72 "SAAR 5" CLASS

Displacement, tonnes: 1 000 full load

Dimensions, feet (metres): 253.2 x 28.9 x 13.8 (screws) (77.2 x 8.8 x 4.2)

Aircraft: 1 helicopter

Missiles: SSM; 8 Harpoons (2 quad) (GP version); 4 Gabriel II (A/S version) SAM (GP version)

Guns: 2—76 mm OTO Melara (single); 4—30 mm (twin) (in GP version only)

A/S weapons: 1 triple Bofors 375 mm rocket launcher; 6 A/S torpedo tubes (triple) (A/S version)

Main engines: CODAG; 1 General Motors LM2500 gas turbine; 24 000 bhp; 2 MTU diesels; 4 000 hp; 2 shafts (cp propellers)

Speed, knots: 42 (gas); 25 (diesels)

Range, miles: 4 500 on diesels

Endurance: 20 days+

Complement: 45

A new design (QU-09-35) prepared by Israel Shipyards, Haifa. With Israel's financial problems it is probable that this class is on the "desirable but not essential" list—there are no signs of any orders yet.

עוית-הלימה אחרות יכולות לבצע, כמו חיל-האוויר. התסריט של מצדדי הכלים הווליים והרביים, החרת-כליתיים, מציייר מצב שבו בזמן-החירום תהיה ספינת טער 5 אחת על המיכרוק, במיסגרת תיקונם תקופתיים, אחת תהיה בהפלגה אוכנת טווח, מחוץ לזירת-ההלימה, אחת תיפי גע ותוטבע — ואין חיליים. וגרוע מזה, אומרים השוללים, אין גם תשובה אחרת לאיום מהים, כי כל התקציב הופנה לספינות-הסער היקרות. ומי יתעסק בצוללות של האוייב? שוללי הסער 5 אינם שוללים את הצור ללות החדשות, שחמקו מהוויכוח על תוכנית-ההצטיידות. הצוללות, ככל הנראה, יאושרו והן, נוסף על ספינות קטנות אחרות, כדוגמת הסער 4. ומטר סי חיל-האוויר, יילחמו בכל המטרות הימיות האחרות. חיליהים שלהם — של שוללי הסער 5 — ייראה כן: צי של ספינות טער 4 משופרות, מתוגברות כהירור

הסער 5 היא כלי יוצא-המהלך למי-טרה הזאת, ואף האמריקאים, שייירו את הנביא, מחייבים אותה — מה עוד שהיא אמורה להיכנות בארצות-הברית. זו מערכת מצויינת, העולה 200 מיליון דולר, פי 10 ממחירו של מטוס-קרב מתקדם, ופי 100 ממחירו של טנק מערכה משוכלל. השאלה אינה רק אם יש לישראל כסף עבור המערכת. השאלה היא אם היא משמשת תשובה לדרכיה-הפעולה האפשריות המועדפות של האוייב, או תוצאה של מה שמתנגדי אבי-התוכנית מכנים „שיגעון-הגדלות של אלמוג“.

הגישה ההפוכה

הגישה ההפוכה, השוללת את הכלים היקרים, גם היא גישתם של אנשי חיל-הים לשעבר. הגישה הזאת בנוייה על שני עקרונות. אלה: מטרת חיל-הים היא ליצור עדיפות בכלי מול כלי בלחית-השטח בלבד, ולא להתעסק בלחית-ההלימה בצוללות

מערכות-בקר-הדו-שליטה כמו מערכת-הטילים שבספינה. הסער 4, שהיא הספינה הנוכחית של חיליהים, היא יותר גדולה. יש עליה יותר משגרי-טילים, ועל חלק מבין הספינות ניתן להנחית מטוק, שיש לו תפקיד בעל חשיבות עצומה בקרב הימי המודרני, המתנהל הרבה מעבר לטווח האופק הנראה בעין מגשר-הפיקוד. מאז הסער 4, שנכנסה לשרות לפני 10 שנים, לא הצטייד חיליהים בכלים חדשים, למעט שתי רחפות, היררר פולים, שהראשונה בהן נבנתה על-ידי חברת נרומן. חברה אמריקאית לייצור מטוסים. מזה 10 שנים לא קיבל חיליהים אף חסקה חדשה אחת, וכל המאמצים התרכזו בבניית תוכנית הסער 5, והשגת התמיכה של מערכת-הביטחון לכך. הסער 5, האמורה להיות בעלת נפח של 1200 טון, פי שלוש מזו של הספינה הנוכחית, צריכה לספק לחיליהים את כל התשובות לכל הבעיות: שהייה ממושכת בים, שטח-סיפון די גדול כדי

מציבה תשובה מיבצעית שונה מההנחה שהים יהיה יורה להנחתת כוחות-קרי מנדו, שיפסטו על גושדן ברגע ה"שין" המפתיע, ויהיו חלק מתהליך שיבוש הגיוס של צה"ל. ההנחה שתפי רוץ מלחמה כוללת ביוזמת האוייב, בחזיתות רבות, שיעסקו את חיליהים וייר במשימות שלו, היא הנחה שנותנת תשובה מיבצעית והצטיידותית שונה מההנחה, למשל, שצה"ל ייווים את המלחמה הבאה.

תורת-המלחמה אומרת שעל מקבלי-ההחלטות לנתח את אפשרויות האר-ייב, ולקבל את ההחלטה על סמך דרך-הפעולה האפשרית המועדפת שלו. ו-

המחלוקת שפילגה את החיל לשניים: מצדדי הסער 5 ומתנגדיו.

מתנגדי הסער 5, אגב, מצאו את עצמם מהר מאוד מחוץ לחיל-הים, אבל עוברת זאת, מלבד זה שהיא מלמדת על אופיו של אבי-התוכנית, האלוף-במילודים, וכיום מנכ"ל מספנות ישראל, עדיין איננה אומרת שהוא טועה, והם צורקים. היא רק אומרת שהמחלוקת נפתרה בתוך החיל בשיטות מיוחדות מאוד, והיום חיליהים של האלוף אכר-הם בן-ששון, יורשו של אלמוג, הוא חיל נקי ממתנגדי הסער 5.

קונספציית הסער 5

בשנת 1963 הוגשה למטה הכלי של צה"ל תוכנית-עבודה של חיליהים הישראלי. התוכנית התבססה על בניית ספינות-טילים קטנות וררי, זות, שיחליפו את המשחתות המיושנות שהיו, אז, עמודי-השדרה של החיל. באותה שנה עצמה החלו מגעים עם גרמניה על בניית הסטי"ל במספנות גרמניות, אבל ב-1965, בגלל משבר מדיני, הופסקה העבודה, ונחתם חוזה